

MARTIN GOFFA

Muž
s unavenýma
očima

MLADÁ FRONTA

MARTIN GOFFA
Muž s unavenýma očima

Mladá fronta

Marcele a Jardovi K.

© Martin Goffa, 2013

PROLOG

ŠEDÉ BMW SE LEHCE ZHOUPLO, POTÉ CO VYJELO Z PRŮJEZDU domu k silnici. Nechalo za sebou dvůr s malým parkovištěm, na kterém stála ostatní auta lidí z firmy. Zleva se po silnici blížila světla, takže muž za volantem sešlápl brzdou a čekal, až bude mít volno. Ulice byla jako obvykle dobře osvětlená, ale pršelo, a vidět proto bylo spíš mizerně. Na chodníku u boku auta zastavil nějaký chodec s kapucí na hlavě, zaklepal na okno a začal ukazovat na přední světla. Řidič se nejdřív sklonil, aby viděl muže do obličeje, když však poznal známou tvář, odemknul dveře a na chodce mávnul.

Trvalo sotva vteřinu, než muž s kapucí prudce dosedl na místo za řidičem. Okamžitě prostrčil levou ruku dopředu a předloktím jej začal škrtit, zatímco z kapsy bundy vytáhl černou pistoli a hlaveň zatlačil řidiči do boku.

„Jed,“ řekl jenom, mírně povolil ruku na jeho krku a ukázal doleva. Pak pohledem zkontroloval koženou tašku na sedadle spolujezdce.

Místo zabíraly dvě bezpečnostní kamery, jedna firemní a druhá policejní. Obě snímaly z výšky prvního patra, takže zaznamenaly jen čekajícího muže, kterému přes kapuci nebylo vidět do obličeje a který pak najednou nastoupil do vozidla. O zbytek se postaral déšť a padající mlha.

Auto sjelo na silnici a vydalo se směrem z centra. Po několika stech metrech prohledal muž v kapuci jednou rukou

řidiči kapsy a našel dva telefony, které okamžitě vypnul, stáhnul okno a vyhodil je z auta ven. Uběhlo několik minut, během nichž byl slyšet jen sípavý dech řidiče a stručné pokyny k cestě udílené tím vzadu. Nakonec vůz projel ulicí domků se zahradami, odbočil na lesní cestu a po chvíli zastavil u jiného auta.

Muž na zadním sedadle nacpal řidiči kapesník do úst a přelepil mu je i s očima páskou na koberce. Aby mu zamezil v pohybu, obtáhnul mu páskou i krk a opěrku hlavy, pak vystoupil a otevřel řidičovy dveře. Ruce mu znehybnil policejními pouty, vrátil se na své místo dozadu a z předního sedadla si přitáhl hnědou koženou tašku. Uvolnil obě kovové přezky a otevřel ji. Beze slova několik vteřin zíral dovnitř a pak se začal rychle probírat jejím obsahem. Nakonec ji vysypal na vedlejší sedadlo, ale vypadlo jen několik složek a pouzdro s brýlemi. Jako by nemohl uvěřit vlastním očím, ještě jednou věci prohrabal, ale pak je vztekle smetl na podlahu. Zaskučel, sevřel pěsti a ještě ze zadního sedadla dal spoutanému několik ran do tváře. Poté rychle vystoupil, otevřel jeho dveře, uvolnil mu krk a vytáhl ho z auta ven. Srazil ho na zem, padl mu koleny na žaludek a obličej zasypal údery. Zbitý muž měl plnou pusou krve a vyražených zubů. Začal se dusit. Útočník mu strhnul pásku a vytáhl z pusy kapesník, nechal jej vyplivnout chuchvalce krve a vyzvracet to, co mezitím spolknul. Pak mu ústa znovu zalepil, zbytkem pásky mu svázal nohy, ruce přepoutal za záda a z kapsy si vytáhl klíče od druhého vozu. Odemkl jej, otevřel kufr a muže do něj naložil.

Utřel si rukávem zpocené čelo a rozhlédl se kolem.

Neviděl nikoho a nikdo snad neviděl jeho. Přišel k BMW, celé ho prohledal, ale bezvýsledně. Otevřel dokožán všechny dveře a rozbil střešní okno. Potřeboval zničit veškeré stopy, které tam mohl nechat. Nejraději by vnitřek auta zapálil, ale bylo možné, že díky tmě by oheň někdo uviděl dřív, než by se mu to hodilo. Poslední, co potřeboval, bylo, aby kolem začali lítat hasiči a policajti ještě před tím, než zmizí hodně daleko. Přešel k druhému vozu, nasedl a nastartoval. Od doby, kdy na kraji lesa jedno auto zastavilo a druhé odjelo, uplynulo sotva pět minut. Muž za volantem zamířil zpátky k městu, roztřesenýma rukama vytáhl z kapsy krabičku cigaret a jednu si zapálil. Nevyšlo to tak, jak chtěl, ale i s tím raději předem počítal. Teď je na řadě náhradní plán. Hlavně klid. Prostě to bude ještě chvíli trvat. Pár minut. Jenom cestou nenarazit na nějakou posranou policejní kontrolu.

1.

SEDĚL JSEM A POZOROVAL TY DVA, CO SE HRABALI V MÝCH papírech. Probírali stránku za stránkou, krčili obočí, občas zapíchli prst k nějaké kolonce a srovnávali položky se svým seznamem. Byl jsem přesvědčený, že nic nenajdou. A taky jsem jim to řekl. „Vždycky něco najdeme,“ zavrčel jeden z nich a podíval se na mě pohledem, který snad měl být pronikavý. Chtělo se mi začít smát, ale nakonec jsem se jen zeptal, jak dlouho si tu větu cvičil. Oba ve stejnou vteřinu ztuhli a zírali na mě.

„V klidu,“ řekl jsem, abych je zarazil dřív, než začnou vyšilovat, „jsem na vaší straně. Jsem kolega, teď už teda bývalý, samozřejmě.“

„Kolega?“ řekli skoro současně. Do háje, snad jsou klonovaní, napadlo mě. Oba byli mladí, urostlí, oholení, nažhavení do akce a hlavu měli ještě nabušenou brožurami z policejní školy. Byli to takoví správňáci, že se jim člověk musel buď smát, anebo mu z nich bylo k blití, to podle situace.

„Jo, kolega,“ zopakoval jsem. „Ještě ani ne před rokem jsem dělal to, co teď vy.“ Podal jsem jim svoji starou vizitku, čistě jen tak, aby viděli a začali se se mnou bavit jako lidi.

„No jo, sakra,“ ozval se nakonec jeden z nich, „tak to je v pohodě. Měl jste to říct hned.“

Všiml jsem si, že mi dál vykal. No jo, už to není jako dřív, napadlo mě. Jak jednou z téhle branže vypadneš, nejsi na jednu už skoro nikdo. Teda s výjimkou těch, co se sakra dobře uchytili a zachovali si přece jen nějaký vliv a styky. Anebo je to ještě jinak, vídal jsem to přece už i dřív. Ti kluci, co v poslední době přicházeli z policejní školy, byli kolikrát až moc naočkovaní důvěrou k systému, zato ale nevěřili kolegům. Nevím, co je v tom směru učili a proč, ale někdy mi připomínali spíš roboty než lidi. Ti dva, co zrovna prohlíželi můj bazar, byli tak někde napůl cesty.

„Vás bohužel neznám, tedy nevzpomínám si, že bysme se potkali,“ řekl jsem jim nakonec, „ale nemůžu mít v hlavě všechny policajty z města.“ Zatvářil jsem se lehce omluvně, abych jim nechal aspoň zdání důležitosti.

„Já vás jo, teď když jste se připomněl,“ řekl najednou ten, co mi z těch dvou připadal asi o půl chlupu normálnější. „Je to tak rok a půl, to jsem ještě sloužil v uniformě. Jezdili jste s dopadeným pachatelem po chatách kolem Prahy a já k vám byl přidělený jako eskorta.“

„No jo, už vím! Jasně...“

Nevěděl jsem pochopitelně nic, kdo si má ty kluky v uniformě pamatovat... Jen tady ve městě je jich několik tisíc, za ty roky jsem pracoval se stovkami z nich a než jednoho potkáte příště, je už buď na jiném fleku, nebo v civilu, případně si mezitím oholil hlavu nebo nechal narůst vousy. Jen pár z nich potkáte tak často, že si je můžete zapamatovat.

„To tehdy byla akcička,“ dodal ještě.

Panebože, on opravdu řekl ‚akcička‘ a předtím ‚dopadený pachatel‘... Jestli jsem k němu měl na chvíli být jen špetku sympatií, tak vzaly zasvé. Chtěl jsem něco říct, ale pak jsem jen mávl rukou. Copak je mám učit, že dokud budou říkat slova jako akcička a pachatel, tak budou akorát k smíchu? Nevím, jestli jsem někdy použil slovo pachatel. Možná tak na nějaké poradě u hlavounů nebo před advokátem, to samozřejmě. Ale před člověkem z branže nikdy žádný pachatel neexistuje, v lepším případě je to pašík, jinak ale drban, loupežník, hajzl, šmejd, parchant či cokoli mezi tím. Kdybych dřív nějakému svému staršímu kolegovi řekl, že jsem ‚dopadl pachatele‘, huba by mi buď upadla, nebo by mi ji urazil.

„No tak co teda vlastně potřebujete?“ kývl jsem směrem k výkazům, aby se konečně rozhoupali. Podívali se na sebe, jako by se vzájemně potřebovali ujistit, že se mnou můžou mluvit na rovinu. Pak jeden vytáhl z kapsy fotku starých hodin.

„Tak to se do těch papírů už ani nedívejte. Nic takového jsem tu neměl a nikdo mi to ani nenabízel.“ Hodili po mě další pohled, pro změnu měl být asi pátravý.

„Ale my neřekli, kdy to mělo být... Třeba už před nějakou delší dobou...“ No jo, chlapi, jasně, a proto jste si nechali ukázat záznamy za poslední dva týdny.

„Ale ne, vím to určitě. Kdyby mi sem někdo takové hodiny přinesl, vzal bych je okamžitě sám pro sebe,“ řekl jsem nakonec. Nelhal jsem, byly přesně jako ty, které visely na chodbě u mého dětského pokoje a které můj otec léta pořád dokola opravoval a nikdy neopravil. Ty hodiny na fotce byly připomínkou mého dětství, mého domova, mého už dávno mrtvého táty, takže kdyby mi je sem do krámu někdo přitáhl, odešel by bez nich. To se mi ale zrovna těm dvěma vysvětlovat nechtělo.

„Tak jo,“ podívali se na sebe nejistě, ale nevypadalo to, že by se chystali k odchodu. „Nechte mi tu na sebe číslo, jestli sem s tím někdo přijde, dám vám okamžitě vědět,“ houkl jsem na ně dřív, než mi to stačili říct sami.

„Jasně, jasně,“ oživil a naučeným gestem mi oba podali své vizitky. Přísahám, že na vteřinu mě při pohledu na ně napadlo, že snad budou mít stejný titul, stejné telefonní číslo, stejné jméno. Skoro jsem se trefil.

Když jsem je pak vyprovodil ke dveřím a potřásl jsme si rukama, odcházeli s pocitem dobře odvedené práce. Šli vzpřímení, ignorovali drobné mrholení a pátravými pohledy dávali všem okolo najevo: jsme tu a ochráníme vás, i kdyby se vám to nelíbilo. Najednou mi k smíchu nebyli. Ano, možná mi z nich bylo trochu na blití, ale taky jsem jim v tu chvíli nepochopitelně záviděl. Přicházeli k autu a než do něj nasedli, naposledy se rozhlédli a sjeli pohledem pár existencí, které se zrovna potulovaly ulicí.

Díval jsem se za nimi a viděl sám sebe před patnácti lety. Mladého a dychtivého, věřícího v cosi jako spravedlnost. Pak odjeli a já si uvědomil, že na blití je mi pořád a rozhodně to nebude jen z těch dvou. Možná z toho hnusného listopadového počasí. Jo, to spíš.

2.

ODSLOUŽIL JSEM SI SKORO OSMNÁCT LET, TO ČLOVĚKA POZnamená, ať chce nebo ne. Říká se, že policajtem prostě být nepřestaneš. Nemyslím tím ty mladé cápky, co po dvou, třech nebo pěti letech vypadnou z uniformy zpátky do běžného zaměstnání, protože se jaksí nedočkali toho, kvůli čemu do téhle práce šli, teda peněz, uznání a slušného zacházení. Některým z nich by třeba stačila jen jedna z těch věcí, ale kde nic není, tam ani čert nevezme.

Mluvím o těch, co si léta denně prošlapávají svoje služební křusky a vědí nejen to, kde v rajonu dostanou nejlepší a nejlevnější guláš, ale i která z jejich oveček se zrovna vrátila z kriminálu zpátky na ulici. Mluvím o policajtech, co v jednu chvíli doma spí, ale pak dostanou do uší ránu telefonem a za hodinu nato se ve světle baterky dívají na něčí hlavu skoro zašlapanou do bláta. A když pak večer přitáhnou zpátky k rodině, zjistí, že za celý den měli jen čtyřikrát kafe a žaludek neví, co má jako dělat. A to jsou přesně ti, co pak sice můžou vyplnit propouštěcí papíry, odevzdat služební kvér a odznak a na rozloučenou se s kolegy skoro uchlastat, ale policajtskou kůži z nich stejně nikdo nikdy nestáhne. Dál budou v obchoďáku sledovat opuštěné kabelky pověšené na nákupním vozíku, dál budou mimoděk nahlížet do zaparkovaných aut, jestli neuvidí vytržené dráty nebo aspoň díru po rádiu.

A tak nějak to mám taky. Kdybyste se mě zeptali, proč jsem s tím teda seknul, asi byste se rozumně odpovědi nedočkali. Měl jsem k tomu tisíc malých důvodů, a přitom žádný pořádný. Nejvíc ze všeho to ale asi bylo proto, že jsem si po těch letech připadal jak sušená švestka. Znáte to, jen svařetělá

slupka, pod ní zdrclé zbytky čehosi, co v lepších časech bývala dužina, a pak už jen pecka. Ty roky prolézání bytů a hledání kdovíjakých důkazů, tisíce stran různých spisů, probdělé noci a hlavně ten hnus, co se při tom všem o lidech dozvíte, to všechno ze mě tu šťávu po troškách vymačkalo. Nestěžuju si, vybral jsem si to kdysi sám. Ale vědět už tehdy do čeho jdu, vybral bych si jinak? Vlastně doteď nevím.

Když tuhle práci děláte první dva tři roky, jedete jen na kafe a nadšení. Postupem pak toho nadšení ubývá, zato se ale pomalu zaplétáte do nejrůznějších sítí a nakonec vedete dva paralelní životy. Pokud to poznáte včas a stihnete ještě přehodit výhybku, můžete se znovu dostat někam, kde vám ten elán zase odněkud skočí na záda. Když ale jedete brázdou jako vůl s pluhem a nekoukáte napravo nalevo, dojde vám všechno až moc pozdě. Teda aspoň u mě to tak bylo.

Čím víc člověk vidí, tím je otrlejší a já dodnes nevím, jestli je to dobře nebo ne. Nezapomenu na svého prvního mrtvého. Teď nemyslím to tělo na pitevně, kam nás jako cucáky nahnali uprostřed výcviku na policejní škole. Mluvím o klukovi, sotva osmnáctiletém, kterého srazil vlak, a já, tehdy ještě ucho v uniformě, musel to místo hlídat do příjezdu techniků. Ležel tam v kolejišti, tváří dolů, a připadal mi, jako by jen spal. Rozednívalo se, nikde nikdo, a minuty se táhly jako hodiny. Jen já, to tělo a všehovšudy pár kapek krve na jeho zátylku. Až pak, když už bylo po všem a já ho pomáhal pohřebákovi naložit do auta, ucítil jsem, že jeho hlava je jako měkký balón napuštěný nějakou kaší. Měl úplně rozdrčenou lebku. A došlo mi, že stačí jen jeden neopatrný pohyb, sebemenší náraz, kterým se poruší kůže, a všechno z toho balónu vyhřezne nejkratší cestou ven. Když jsem pak po službě přijel domů, jen jsem seděl,

civěl do zdi a přemýšlel o tom, jak je hranice mezi životem a smrtí nečekaně tenká.

Od té doby jsem viděl mrtvých víc, než bych chtěl, většinou v daleko horším stavu a často po nepříjemnějším umírání. Slévají se mi ale dohromady v jedno neforemné tělo a musím pátrat v paměti, abych si vzpomněl na někoho konkrétního. Ne snad, že bych byl tak otrlý a bez citu, ale hlava se tomu sama jaksi automaticky brání, protože mít před očima všechny jednotlivě, skončil bych během pár týdnů ve cvokárně. Toho kluka na kolejích ze sebe už ale nedostanu nikdy.

A všechny tyhle věci, nejen ty, které si člověk vybavuje zřetelně, ale i ty, co se slily v jeden velký marast, všichni ti mrtví, co nemají konkrétní tváře, nářky lidí, které někdo připravil o úspory, miliony lží poslouchaných dokola a dokola od všelijakých grázlů, to všechno pokradmu, kapku po kapce vysává z člověka mízu, kterou k životu kdysi dostal. A tak, když jsem se pak jednou ráno podíval do zrcadla trochu pozorněji, uviděl jsem v něm tu vysušenou švestku. Nikdy dřív jsem si toho nevšiml, ale od té doby už jsem pak nemohl obelhávat sám sebe. Poznal jsem, že budu muset skončit, protože pod tou slupkou toho už moc nezbyvá.

Nechci, aby všechny ty nářky nad ztracenou mízou vypadaly jako zpověď nějakého kmeta nad hrobem. Pravda je taková, že je mi čtyřicet a jsou lidé, co v tomhle věku teprve žít začínají. Ale když ztratíte nejdřív nadšení, pak ideály, sílu a nakonec i víru ve věci, které do té doby aspoň nějak fungovaly, tak je prostě konec.

Poslední kapkou pro mě bylo, když jsem viděl, jak zatočili s Myšákem, kamarádem, co nastoupil k policii jen pár let po mně. Nejdřív jako všichni šlapal chodník, ale postupně se vypracoval do kanceláře a nakonec měl pod sebou několik

lidí. A celou tu dobu chlastal. Zpočátku jen mimo službu, pak už ale skoro pořád. Jenže to byl veselý kluk, zkušený a ochotný každému pomoci, takže nikdo radši nic neviděl a čekalo se na první průser. A ten taky přišel, jenže odjinud, než všichni mysleli. Myšákovi zjistili cukrovku. V kombinaci s chlastem v podstatě neřešitelná věc a pár měsíců s tím vedl fakt tvrdý boj. Nakonec se sebral a odjel na léčení, v naději, že tu svou žízeň porazí, což se mu taky povedlo. Už se ale neměl kam vrátit. Zatímco byl těch několik týdnů pryč, úplně ho pohřbili. Propustili ho z důvodu špatného zdravotního stavu. Když chlastal, nechali ho být, když se s tím rozhodl bojovat, využili toho a sejmuli ho. Chyběl mu jen jeden rok, mohl odejít po patnácti odsloužených letech a měl by nárok na měsíční rentu. Takhle nedostal nic. Vím, co řeknete: jeho chyba. Ale já se na to dívám jinak. Nikdy nic nezanedbal, nikdy nikomu neublížil, nikdy nic nezavinil. A skončil ve čtyřicet letech bez práce, s inzulinovou jehlou v pouzdře. Mokrát jsem ho přitom dřív viděl sedávat v baru s těmi, co pak byli podepsaní pod jeho propuštěním.

Může se tomu říkat reforma policie, systematizace služebních míst, optimalizace nákladů, ale přes všechny ty slogany to v mnoha případech není nic jiného než obyčejná prasárna. Slyšel jsem stokrát nějakého papaláše blábolit o tom, že policie je samočistící se organismus. Ti špatní budou rozpoznáni, odejdou a stroj pojedou dál, berte nebo nechte být. Nechtějte, abych k tomu něco říkal. Ti uvnitř vědí svoje a vy ostatní buďte naopak rádi, že nevíte nic. Je důležité v něco věřit, tak nechtějte, abych vám bral iluze.

3.

POSLEDNÍ LOŇSKÝ PRACOVNÍ DEN JSEM TAK ODEVZDAL všechny krámy, co chtěl stát vrátit, na cestu jsem dostal měsíční kapesné, které nestačí ani na nájem podřadné garsonky, a vypadl do civilního života. Měl jsem v tu dobu už vyhlédnutý prázdný krámeček v jedné karlínské ulici, udělal jsem se v něm pro sebe. Bazar se zastavárnou, nic nóbl, ale hlady neumírám. Jasně, kdybych rovnou nevyhazoval lidi s evidentně kradenýma věcmi, povedu si líp. Jenže jak říkám, stará kůže člověku prostě zůstane.

Když jsem otevřel, dveře se skoro netrhly. Kdejaký pitomec potřeboval vyzkoušet, jestli náhodou nejsem charita. Nosili mi jeden krám za druhým, obrazy s jeleny, špinavé montážní nářadí, malované talířky, nefunkční telefony a další podobnou veteš. Bylo jasné, že u mě skončili poté, co už je s tím odevšad vyhodili. Ale uklidnilo se to. Během několika následujících měsíců někteří pochopili, že ve mně překupníka nenajdou, a k jiným se donesla hláška o tom, čím jsem se živil dříve.

Namísto chytání grázlů teď bojuju s úředníky z živnostenského odboru, s jejich kolegy z finančáku a hlavně s majitelem baráku, který mi obchod v přízemí sice v lednu pronajal, ale od února už mluví o nutnosti zvýšit nájem. No a čas od času mě taky poctí návštěvou bývalí kolegové, někdy jen tak na pokec, jindy služebně. Nic proti nim, vídám je rád a pořád se cítím jako jeden z nich, takže jim kolikrát uvařím i kafe. Jen nesmí přijít taková dvě důležitá jelita, co jsou tajemná až za hrob a nakonec se vytasí s fotkou starých hodin. Znovu jsem se podíval na jejich vizitky a pak je hodil do šuplíku k desítkám ostatních. Venku pořád mrholilo, na ulici ani noha. Nakonec jsem pověsil na dveře ceduli a šel na oběd naproti k Čiňanovi.

Byl jsem sotva v polovině pikantních nudlů, když jsem oknem uviděl Valiho, jak mi kouká do výlohy a pak lomcuje zamčenými dveřmi. Poprosil jsem Číňana, ať vyjde ven a křikne na něj, než stačí zase zmizet. Za chvíli se tak bývalý kolega Valihrach rozvalil na židli naproti mně a objednal si závitky, aby nesesedl jen tak nasucho. Když jsme pak přešli ulici, v krámě postavili na kafe a začali žvanit, měl jsem na chvíli pocit, že zase sedím v naší bývalé kanceláři.

„Dlouho jsem tě neviděl.“

„Znáš to, práce...“ odpověděl neurčitě.

„Znám, dělal jsem ji dýl než ty. A pamatuju si, že pár volných minut se vždycky najde.“ Pokrčil rameny.

„Chtěl jsem se zastavit už víckrát, ale... Nějak nebyla vhodná příležitost.“ Začínal mě štvát.

„Spíš nebyl důvod, zatímco teď je, že jo?“ Podíval se na mě a já poznal, že mám pravdu. Ale mlčel, jako by nevěděl, jak začít, což se mu zrovna často nestávalo.

S Valim jsem pracoval asi rok, dostal jsem ho namísto svého dlouholetého parťáka, co přešel na protidrogovku. Byl to spíš kolega než bůhvíjaký kamarád, ale kdo ví, třeba by se to mezi námi nějak víc vyvinulo, kdybych s tím nakonec nesehnul a neodešel ze služby. No a teď tu se mnou seděl u kafe a něco mi na něm sakra nehrálo.

„Tak co je,“ pobídl jsem ho.

Ještě chvíli přemýšlel a pak opatrně řekl: „Měl bych pro tebe kšeft, ale nevím, jestli se ti do toho bude chtít.“

„Kšeft pro mě?“

„No tak pro nás,“ připustil. Smrdělo to ještě dřív, než o tom začal mluvit.

Ne že bych si zakládal jen na svém krámě, občas jsem vzal

i nějakou nárazovku, nejčastěji v agentuře u Alexe, když na něco potřeboval víc lidí, než měl, a zavolal mi. To jsem pak třeba celou noc strávil v autě a jezdil za cizím chlápkem, aby Alex pro jeho ženu zjistil, jestli jí starý zanáší a s kým. Nějak jsem ale pochyboval o tom, že mi Vali chce nabídnout něco podobně bezproblémového. Pořád ještě mlčel.

„Tak už to buď vybal, nebo dopij kafe a zmiz,“ vyjel jsem už nakvašeně. To jeho váhání mě znervózňovalo.

„Tak jo, Miko,“ rozhoupal se konečně, „řeknu ti co a jak. Ale chci, abys mi něco slíbil. Necháš mě to povědět celé, a pak, jestli se ti do toho se mnou nebude chtít, na celý tenhle rozhovor ve vteřině zapomeneš.“

Podíval jsem se na něj, ale koukal někam stranou. Smrdělo to čím dál víc.

4.

ASI TŘI ČTVRTĚ ROKU PŘEDTÍM, NEŽ JSEM DAL SLUŽBĚ DEFINITIVNĚ SBOHEM, nám s Valim na stole přistála složka s fotkami ukradeného trezoru. Michelská ulice, Praha 4. Přesněji řečeno, nebyl až tak úplně ukradený, ti maníci, co ho táhli ven, zdrhli a nechali ho stát v průjezdu. Vyrušila je barmanka z podniku v tom samém baráku, takže vzali nohy na ramena. Ta holka si vyšla ven zatelefonovat, načež uviděla dva pitomce v kuklách, jak průchodem vlečou trezor. Začala ječet, zaběhla dovnitř a šla volat policii, zatímco po těch dvou se mezitím slehla zem.

„Zkuste se na to podívat,“ řekl šéf druhý den ráno na poradě, „ale podle mě to bude pěkná sračka. Kamera v ulici ty

dva neviděla, protože byla zrovna otočená na opačnou stranu. Údajně byli v kuklách, takže ta buchta, co je vyrušila, je stejně nepozná. A technici z toho trezoru sice vzali nějaké otisky, ale ty asi budou lidí z firmy, odkud to táhli, takže...”

„Takže sračka,“ souhlasil jsem s ním, tedy věc, u které se už předem ví, že veškerá vynaložená práce bude nejspíš zbytečná. Ale udělat se musí. Ne proto, že by si člověk myslel, že něco rozlouskne. Ale když pak přijde nějaký sviňský advokát, tak ve spisu nesmí najít jediný opomenutý úkon.

Ta holka z baru nic nového neřekla. Kolem druhé v noci si vyšla na vzduch zatelefonovat a jak se tak courala před barákem po chodníku, najednou průchodem ze dvora vyjdou dva s trezorem v pazourech. Otočila se na patě a zaběhla zpátky do baru. Víc neví. Žádní další svědci. Žádný využitelný kamerový záznam.

Trezor, stejně jako celá jednopatrová budova, patřil firmě Happiness, a. s. Štěstí možná, ale jak pro koho. Podnikali v hazardu, výherní automaty, elektronické rulety a podobně, takže toho štěstí ostatním moc nerozdali. Dokonce ani těm dvěma, co jim zadním vchodem a pak přes dvůr odtáhli jejich železnou kasu. Evidentně si s ní neporadili na místě, takže se ji rozhodli vzít s sebou, což jim pak překazila barmanka. Nakonec mohli být rádi za ušetřenou práci, jak jsme později zjistili, vevnitř nebylo víc než pár tisícovek a nějaké stravenky.

Jediná pozitivní zpráva pak dorazila ze srovnání otisků, které technici na trezoru našli. Kromě lidí z firmy jedny patřily i Pavlu Strykovi, třiaadvacetiletému frajírkoví, který měl v rejstříku už tři tresty a všechny za vloupání. Vypadalo to jako trefa, ovšem jen do doby, než dorazil k výsledku a s debilním úsměvem nám oznámil, že chodí s tamní sekretářkou a několikrát se za ní v práci zastavil. A několikrát

se tam možná o ten trezor opřel. A několikrát o ten trezor opřel ji, usmál se znova. To, že se ve firmě občas ukázal, se potvrdilo. To, že se tam mohl dotknout trezoru, taky nikdo nevyhloučil. Takže jsme na něj neměli nic. I když se ukázalo, že s tou sekretářkou chodil jen tři týdny. I když ji možná sbalil jen proto, aby měl důvod někam za ní chodit a obhlédnout si to tam. Ale tohle z něj žádný policajt nikdy nedostane. Jde o důkazy a ty vyvrátil spolehlivě.

Takže předtím, než se spis hodí na hromadu neobjasněných případů, zbývalo ještě vyslechnout lidi z firmy, což bylo naštěstí jen pár kancelářských krys. Vesměs všichni věc odbyli několika formálními větami o tom, že nemají podezření, ničeho si nevšimli, nic si o ničem nemyslí. Klasika, se kterou jsme počítali. Všechno podle předpokladů. Ovšem jen do chvíle, než jako poslední přišla na řadu účetní a řekla, že sice neví, kdo to udělal, zato ale ví určitě, kdo to nebyl.

„Nikdo z firmy s tím nemá nic společného, to si buďte jistí.“

„Víte, paní Jánská, to nejde vyloučit nikdy,“ poučil ji tehdy Vali a obdařil ji jedním ze svých chápavých úsměvů. Bylo mu čerstvě třicet, pod ledabyle zapnutou košilí se dalo tušit vysportované tělo a jeho vlnité blond vlasy dostávaly nejednu svědkyni do kolen. Což ale zrovna neplatilo o té poslední.

„Jde to vyloučit.“ Pronesla to takovým tónem, že jsem o tom ani na chvíli nepochyboval. Ale vysvětlit jsem to chtěl. Nakonec se jako štěstí ukázalo to, že až donedávna oddaná účetní firmy za několik dní končí a odchází pracovat jinač.

„Někam, kde se k lidem nechovají jako prasata,“ řekla, aby bylo jasno.

„Myslíte pana Petržálka?“ nadhodil jsem jen tak jméno majitele firmy, ledabyle a snad trochu s despektem. Se svědky je třeba pracovat, ukázat jim, že jste na jejich straně, zájmat se o ně, poslouchat. Často se o nejdůležitějších věcech

dozvíte tak, že se na ně sami neptáte. A z účetní to šlo samo, nejdřív jen tak po kapkách a nakonec proudem. S ukradeným trezorem nic z toho v podstatě nesouviselo, ale po pár minutách nám bylo jasné, co je vlastně Happiness, a. s., zač.

„Petržálek je pitomec, figurka zapsaná v obchodním rejstříku. O ničem nerozhoduje, jen si válí šunky v kanceláři a dostává za to víc než já, co neví kam dřív skočit,“ začala a my se od té chvíle nepřestali divit. Ačkoli byl oficiálním majitelem firmy nějaký Bronislav Petržálek, fakticky prý patřila manželům Prácheňským.

„Jenže ti dřív patřili do skupiny lidí, co vybuodovala jednu loterijní megafirmu. Nakonec se z ní nechali vyplatit a přišli si na nechutné peníze, ale museli podepsat doložku o tom, že v tomhle byznysu nebudou pár let podnikat. Rozumíte, můžou pěstovat rajčata nebo prodávat hřebíky, ale žádný hazard. Moc podrobností o tom nevím, v té době jsem pro ně ještě nedělala, ale člověk se nějaké věci prostě dozví. Samozřejmě bývalé společníky očůrali, rozjeli ten samý byznys, jen si našli někde toho Petržálka, nastrčili ho před sebe a on jim teď dělá vola.“

„Moment,“ řekl jsem, „s nějakou Prácheňskou jsme mluvili včera...“ Začal jsem hrabat v papírech, ale zarazila mě.

„No jistě, přece si nemyslíte, že toho blbce nechali bez dozoru. Prácheňská i se svým starým jsou papírově zaměstnanci firmy. On je bezpečnostní manažer, což samozřejmě využívá mimo jiné k tomu, že každému, kdo pro ně dělá, čmudá v soukromí. A ona je vedená jako účetní a oficiálně má na výplatní pásce to co já. Jenže já na rozdíl od ní jezdím ve Fabii.“ Poprosila o trochu vody, vztekem jí zřejmě vyschlo v krku.

„Takže,“ pokračovala, „šéf s šéfovou jsou čistí, protože

formálně dodržují to, co podepsali. Petržálek je spokojený, protože si může hrát na pána a vozit si zadek v autě, do kterého by se jinak nedostal. A všichni ostatní v podniku o tom sice něco vědí, ale není to jejich věc, tak co by.“

„A vy?“

„Já už na ně kašlu. Jsem ve firmě skoro od začátku a víte co? Čím větší pracháč, tím větší šmejda. Mají tolik, že my tři tady bychom to přepočítávali až do smrti, ale nám pomalu kontrolovali kancelářské sponky. Když jsem se loni na podzim rozvedla a zůstala sama s malým klukem, chtěla jsem aspoň trochu přidat. Po hodinové debatě s Prácheňskou jsem se cítila jako nějaké špína, která si neumí udržet chlapa a může být ráda, že jí i přesto dají čtyři stovky navíc. Takže jsem si teď konečně našla něco jiného a za pár dní už o nich nechci ani slyšet. A to ještě nevím, jestli z nich vyrazím poslední výplatu.“

Chtěl jsem ji ještě chvíli nechat mluvit, ale Vali to nevydržel: „A to tak odírali jen vás? Protože jestli ne, tak bych se nedivil, kdyby to někdo z kolegů nevydržel a o nějaké ty prachy je připravil.“

„Pane,“ řekla a podívala se na něj, „firma má po Praze několik heren, to dohromady znamená desítky nebo spíš stovky automatů a nějaké rulety. Provozní z těch heren každý den vyberou ze strojů peníze a přivezou je na firmu. Když se to tam pak všechno sejde a udělají se papíry, tak se na konci dne celá hotovost odváží do banky. V trezoru se přes noc skoro nikdy nic nenechávalo, jen když toho bylo tak málo, že nestálo za to s tím někam jezdit. Ale to bylo fakt výjimečně. A tohle u nás věděl každý.“ Takže měla pravdu, zaměstnance jsme mohli vyloučit.

„A když to stálo za to?“ zeptal jsem se.

„Myslíte ty prachy? No jak jsem říkala, večer se odvezly do banky a to bylo skoro každý den. Takže kdyby je chtěl

sebrat někdo z firmy, netahal by se s prázdným trezorem, ale naplánoval by to na večerní převoz.“

„Kolik to tak obvykle bylo?“

„Někdy půl milionu, někdy dva, někdy i tři. Záleželo na dni,“ odpověděla tak věcně, jako by mluvila o tisícovkách.

„Tak to asi ti loupežníci čekali v trezoru pěkný ranec,“ uchechtl se Vali. Celé se nám to začalo pěkně zamotávat.

„Jaká k vám pro ty peníze jezdila agentura?“ napadlo mě.

„Agentura?“

„Jo. Říkala jste, že kdyby někdo ze zaměstnanců měl zájem něco takového udělat, spíš by se zaměřil na to, až se s těmi penězi pojede pryč.“ Účetní se na mě podívala, jako bych ji do té doby snad pořádně neposlouchal.

„Já ale o žádné agentuře nemluvila. Ty peníze vozila z firmy do banky každý večer Prácheňská. V igelitce.“ Měl jsem dojem, že špatně slyším, a Vali na tom byl asi podobně.

„Proto říkám, že s tím trezorem to nikdo od nás nebyl,“ dodala ještě. „Tohle přece ve firmě věděli úplně všichni.“

Celý případ šel nakonec samozřejmě do háje. Žádné použitelné stopy, žádné důkazy. Žádný podezřelý, kromě frajířka, co se z toho tak hezky vylhal. A třeba i mluvil pravdu, vždyť od té své naivky, co ji o ten trezor opíral, taky mohl vědět, jak to ve firmě s penězma chodí.

A teď, o rok a půl později, tu se mnou Vali pije kafe a chce vědět, co si z toho případu pamatuju.

„Nechceš mi konečně říct, o co vlastně jde?“ zeptal jsem se. Obrátil hrnek s kávou dnem vzhůru a dopil poslední doušek.

„Petržálek, ten jejich loutkový ředitel,“ vylezlo z něj nakonec. „Ztratil se. A truchlící zaměstnanci firmy by ho opravdu moc rádi našli.“

5.

CHVÍLI JSEM VALIHO POZOROVAL A SNAŽIL SE PŘIJÍT NA TO, o co vlastně doopravdy jde. Čím dřív mi to docvakne, tím dřív ho můžu případně vyrazit.

„Poslouchej, Miko, povím ti to od začátku tak, jak to je,“ řekl potom.

„Počkej chvíli, udělám si na to radši ještě jedno kafe a zamknu, ať sem teď nikdo neleze,“ přerušil jsem ho. O pár minut později spustil tu svou story.

„Před čtyřmi dny, ve čtvrtek, v šest večer tak jako vždycy, vyjel ze dvora baráku v Michelské ten jejich Petržálek. Měl BMW, šedou X6. Od té doby o něm nikdo nic neví. Kromě naší kamery je tam od toho průseru s trezorem i kamera firemní, která zabírá výjezd na ulici. Jenže už byla tma, světlo jen z lamp a navíc chcalo. A kamery vysoko. Takže jediná věc, která je vidět, je ta, že před barákem na chvíli zastavil a někdo k němu nasedl. Pak odjeli směrem z centra.“

„Telefon?“ zeptal jsem se automaticky.

„Negativní. Měl dva, ale oba zhasly snad po minutě a už po nich není ani vidu ani slechu. Naštěstí, jak ho ti Prácheňští chtěli mít pod dozorem, tak měl v autě GPS, o kterém asi ani nevěděl. Jenže auto se našlo už prázdné, na kraji lesa kousek za městem. Technici tam byli prakticky zbyteční, protože tam trčelo celou noc a kus dne komplet otevřené, včetně rozmláceného střešního okna. Takže plné vody, listí a bordelu. A na podlaze promočené firemní papíry a kožená taška, která patřila Petržálkovi. Jediná použitelná věc byla kobercová lepící páska, co zůstala na opěrce hlavy a kterou měl zřejmě nějakou dobu omotanou kolem krku. Tu

vzali kluci na testy, možná na ní bude i nějaká jiná DNA než Petržálkova. Vedle auta pak fleky od krve, i když ten děšť to tam prakticky všecko zničil, a taky vymlácené zuby. Ale nepochybuju o tom, že jedno i druhé chybí panu řediteli.“

„Víc toho není?“

„Ne, nic víc nevím,“ řekl.

„A jsme u toho,“ podíval jsem na něj, „jak to, že o tom víš vůbec něco? Tohle přece museli dostat na stůl pátrači nebo kluci z násilí, ale určitě ne ty.“

„No jo, taky že to pátrači dostali. Ale znáš to. Zatím je pan ředitel jen pohřešovaný, takže ho strčí do databáze, poptají se příbuzných a tím to končí. O moc víc stejně dělat nemůžou. Vytasil jsem se proto s tím loňským trezorem a vnutil se jim do toho. Ani se moc nebránili. Takže mám přístup ke všemu, co potřebuju.“

„A proč jsi to udělal?“

„To pochopíš později... Nemáš tu něco k pití?“ zeptal se a rozhlédl se kolem. Podal jsem mu z lednice colu.

„Z rodiny o něm zatím nikdo nic neví. Má jen manželku a jak jsem pochopil, moc se spolu už neohřívají. Řekla, že o jeho práci nic neví a ani nechce. Kolikrát prý nepřišel několik dní domů. Když to říkala, tak se prý nezdálo, že by jí to nějak zvlášť vadilo. To, že zmizel, nahlásili nakonec lidi z firmy, když ráno nepřišel a během dopoledne se nedovolali ani na jeden z telefonů. Podle GPS nakonec našli jeho auto a zbytek už znáš.“ Podíval se na mě.

„Co si o tom myslíš?“

„Zatím nic. Spíš mě zajímá, co si o tom myslíš ty. Ale úplně nejvíc bych chtěl vědět, proč mi to všechno říkáš.“ Jako by neslyšel poslední větu, pokrčil rameny.

„No po pravdě nevím. Možností je fůra.“ Odmlčel se,

chvíli skrz výlohu koukal ven na ulici a pak pokračoval: „Sejmul ho někdo? Možná, ale proč by ho pak nenechal v tom autě? Nebo ho někdo odvezl proto, aby si ho vychutnal a dostal z něj nějaké informace? A co ta krev, která se našla na zemi? Samozřejmě, asi byla z obličeje, když se tam válely i zuby, jenže ji naředil déšť a taky se pak vsákla, takže kolik jí původně bylo? Deci, půl litru? Nebo víc? A byla jenom z obličeje?“ Oba jsme chvíli mlčeli.

„Předpokládám, že sis ke mně nepřišel pro radu,“ řekl jsem nakonec.

„To třeba taky,“ připustil, „ale myslím, že jsem zatím udělal všechno, co šlo. Projeli jsme výpisy obou Petržálkových telefonů za poslední dva dny, než se vypařil, ale nic. Žádný divný kontakt, měl jen několik hovorů s lidma z firmy a jeden nebo dva se ženou. Počítač mu Prácheňský obden dokonale probíral, takže ani tam se nic nenašlo. Jen jedna věc byla podle lidí z firmy divná.“

„A to?“

„Pokaždé, když prý Petržálek sedl do auta, okamžitě se v něm zamknul. Na záznamu z kamer je ale vidět, že mu ten druhý dovnitř vlezl bez problémů.“

„A co z toho?“ řekl jsem. „Takže ho znal a nechal ho nasednout? Nebo měl v hlavě bůhvíco a výjimečně se zamknout zapomněl? A zamykal se fakt pokaždé? A co vlastně ten zámek, víš určitě, že byl v tu chvíli funkční?“ Nechal jsem ty otázky viset ve vzduchu, ale bylo mi jasné, že Valiho už dříve muselo napadnout totéž.

„Já vím, Miko. Jen opakuju, co se zdálo divné jim. Kdoví, jak to bylo.“

Vyrušilo nás zaťukání. Za dveřmi stál jeden z mých stálých klientů a naznačoval mi, ať odemknu.